

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Nc/3/2021
Identifikačné číslo spisu:	6118404127
Dátum vydania rozhodnutia:	18.05.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:6118404127.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U. O., bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Ľubomírom Kišacom, advokátom, so sídlom v Topoľčanoch, Škultétyho 1597/7, proti žalovanému HANÁK, s.r.o., so sídlom v Stropkove, Chotčanská 1900/181, IČO: 36 503 959, o zaplatenie 8.500 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6C/9/2019, o návrhu žalovaného na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Prešove z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 12Co/7/2021, takto

rozhodol:

Sudcovia Krajského súdu v Prešove JUDr. Karol Krochta, JUDr. Gabriela Világiová a JUDr. Zlata Simková n i e s ú v y l ú č e n í z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 12Co/7/2021.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6C/9/2019 žalovaný podaním z 8. januára 2021 (č. l. 242 a nasl. spisu) uplatnil námietku zaujatosti voči celému Okresnému súde Svidník (ďalej aj „okresný súd“), ako aj Krajskému súde v Prešove (ďalej aj „krajský súd“). Žalovaný žiadal prikázanie tohto sporu Okresnému súde Košice - okolie. Zároveň poukázal na to, že Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 111/2018 z 23.5.2018 vyslovil závažné porušenie ústavou garantované práva H. (ktorý je štatutárnym zástupcom žalovaného) na osobnú slobodu uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Tpo/19/2017 z 23.10.2017 a jeho postupom v tomto konaní, ako aj postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 1Tp/22/2016. Najmä vzhľadom na to žalovaný absolútne nedôveruje Okresnému súde Svidník a všetkým jeho sudcom, rovnako tak aj Krajskému súde v Prešove a všetkým jeho sudcom. Podľa žalovaného ide o vyhrotenie situácie medzi žalovaným, ktorého štatutárnym zástupcom je práve H., a sudcami okresného a krajského súdu, pretože sa vytvorila atmosféra nedôvery, ktorá mohla spochybniť objektivitu rozhodovania. Každý jeden sudca okresného súdu má vedomosť o tom, že jeho nezaujatosť už žalovaný skôr opakovane spochybnil, preto už je tu vytvorený negatívny vzťah k žalovanému zo strany sudcov okresného súdu.

2. Sudcovia krajského súdu senátu 12Co JUDr. Karol Krochta, JUDr. Gabriela Világiová a JUDr. Zlata Simková, ktorému senátu bol podľa rozvrhu práce spor pridelený na prejednanie, sa k obsahu vznesenej

námietky zaujatosti vyjadrili a zhodne uviedli, že nemajú žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu. Necítia sa preto vo veci zaujatí.

3. Vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že žalovaný vzniesol námietku zaujatosti aj voči všetkým sudcom krajského súdu, bolo potrebné, aby najskôr Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd, ktorý je nadriadený krajskému súdu, posúdil, či sú vylúčení sudcovia tohto krajského súdu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd Krajskému súdu v Prešove nadriadený [§ 54 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] vec prejednal a dospel k záveru, že podmienky vylúčenia zákonných sudcov z prejednávania a rozhodovania sporu neboli naplnené.

5. V zmysle § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

6. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu sporu, k nezaujatému prístupu k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktorá je z hľadiska vylúčenia sudcu považovaná za právne relevantnú. Je ňou existencia určitého právne významného vzťahu sudcu, a to: a/ k sporu, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia sporu alebo konania, b/ k stranám sporu, ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c/ k zástupcom strán sporu, ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b/, alebo d/ k osobám zúčastneným na konaní.

7. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávanom spore alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej možnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

8. Pri posudzovaní skutočností uvádzanej žalovaným v námietke zaujatosti vychádzal najvyšší súd jednak zo zákonnej prezumpcie nestrannosti sudcu, ako aj z toho, že výnimky z takejto prezumpcie stanovuje iba zákon.

9. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania sporu buď na návrh strany sporu (§ 52 CSP) alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 50 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu pre zaujatosť; ale len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky v jeho veciach sp. zn. I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98 a II. ÚS 121/03).

10. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (tu pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce však nie je (subjektívne) stanovisko sudcu či presvedčenie subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale iba existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, či subjektu uplatňujúceho námietku zaujatosti, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done.“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednáwanej veci a k účastníkom konania. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť

a rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je tak to, či obava z vychýlenia nestrannosti je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je však len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach a objektívnu nestrannosť samozrejme nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť i len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

11. Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhliadnuc od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri tiež Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietať zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

12. Z už spomínanej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodíť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitý (nie nezaujatý) vzťah k veci má. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, k stranám sporu alebo k ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

13. Pokiaľ ide o subjektívne aspekty nestrannosti sudcov, členov senátu 12Co, ktorý má v zmysle rozvrhu práce spor prejednať a o ňom aj rozhodnúť, najvyšší súd ako súd nadriadený uvádza, že je potrebné konštatovať, že sudcovia JUDr. Karol Krochta, JUDr. Gabriela Világiová a JUDr. Zlata Simková sa necítia byť zaujatí, pretože ani jeden z nich nemá žiaden pomer ani k stranám, ani k ich zástupcom a ani k predmetu sporu. Vzhľadom na uvedené, v danom prípade teda neexistuje žiadny vzťah, pre ktorý by bolo možné pochybovať o ich nezaujatosti. Takéto skutočnosti nevyplyvajú ani zo samotnej námietky zaujatosti podanej žalovaným, ktorý svoje námietky zaujatosti nesmeroval a nekonkretizoval voči hore uvedeným sudcom a členom senátu 12Co, pričom svoje tvrdenia žiadnymi bližšími skutočnosťami, majúcimi súvis so sudcami, ktorí majú vo veci konať, nekonkretizoval.

14. K námietke zaujatosti voči sudcom krajského súdu zo strany štatutárneho zástupcu žalovaného, že Ústavný súd SR v náleze sp. zn. II. ÚS 111/2018 zo dňa 23.5.2018 vyslovil závažné porušenie ústavou garantované práva na osobnú slobodu uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4Tpo/19/2017 zo dňa 23.10.2017, je potrebné poukázať na § 49 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti. Toto ustanovenie výslovne vylučuje, aby dôvodom na vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu boli okolnosti spočívajúce v postupe sudcu v konaní o prejednávanom spore, pričom je aj zrejmé, že uznesenie sp. zn. 4Tpo/19/2017 zo dňa 23.10.2017 nevydali členovia senátu 12Co. Vzhľadom na uvedené, táto námietka nemôže byť sama osebe dôvodom na to, aby najvyšší súd rozhodol o vylúčení všetkých sudcov krajského súdu.

15. Keďže v danej veci neexistujú dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalovaným spochybňovaných sudcov Krajského súdu v Prešove, najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.